

El Noucentisme

Iloc: [Cursos IOC - Batxillerat](#)

Curs: Literatura catalana (autoformació IOC)

Llibre: El Noucentisme

Imprès per: Invitado

Data: dijous, 19 de novembre 2020, 00:55

Descripció

 selectivitat.io

Taula de continguts

- 1. El noucentisme**
- 2. Diferències entre modernisme i noucentisme**
- 3. El programa cultural i estètic**
- 4. La literatura noucentista. La poesia**
- 5. Característiques de la poesia**

1. El noucentisme

El noucentisme (1906-1923). Definició i concepte. Dades principals

Amb el terme "noucentisme" ens referim a l'etapa històrica i cultural que es produeix a Catalunya entre 1906 i 1923 aproximadament. El terme el va popularitzar Eugeni d'Ors des de les pàgines de *La veu de Catalunya* que a partir de 1906 es va convertir en el diari del partit de la Lliga Regionalista que impulsava el moviment tant en l'àmbit polític com cultural. El terme es refereix tant a "nou" com a "nou-cents", és a dir tant s'oposa a "vell" com a "vuit-cents".

A partir de 1906, els joves "noucentistes" (Enric Prat de la Riba, Josep Carner, Eugeni d'Ors, Pompeu Fabra...) prenen el relleu dels ideòlegs i escriptors modernistes com Joan Maragall o Caterina Albert (Víctor Català), encara que el Modernisme no es dona per acabat fins al 1911, amb la mort de Joan Maragall, o el 1912. Durant uns anys, doncs, els dos moviments –i les respectives concepcions estètiques– van coexistir, però aviat s'imposà un programa polític i estètic que s'oposava clarament al Modernisme.

Com sol succeir sovint en la història de les idees i del concepte del món, el Noucentisme prengué i portà a terme algunes de les aspiracions del moviment anterior, del Modernisme (1892-1911) i des d'una perspectiva històrica àmplia, durant el període noucentista s'aconsegueixen algunes de les principals fites polítiques i culturals que s'havien pretès des de la Renaixença, des de principis del segle XIX: construir una societat moderna i europea amb identitat pròpia, represa dels valors medievals.

Tot i aquesta voluntat de construcció d'una estructura política i cultural, durant aquest període també hi hagué molts conflictes socials entre l'obrerisme i la patronal, així com amb la posició de l'Església. Així, la Setmana Tràgica (1909) o "el pistolerisme blanc" (1919-21). De fet, el noucentisme s'acaba definitivament amb la Dictadura de Primo de Rivera (1923-1930). El 1931 s'estableix la Segona República espanyola. Pel que fa a Europa durant aquest període es produeixen grans canvis i revolucions: La Primera Guerra Mundial (1914-1918) o la Revolució Russa del 1917.

Principals reptes polítics

1. Esdevenir un país modern. Enric Prat de la Riba (1870-1917)

Prat de la Riba va ser el principal ideòleg i líder de la política cultural del noucentisme. Des d'una posició conservadora, va aconseguir l'hegemonia del partit, de la "Lliga Regionalista", comunament denominat "la Lliga", i establí un programa coherent que va permetre estructurar el país i ser influent políticament a l'estat espanyol. El Noucentisme va posar les bases de la Catalunya moderna i contemporània. El seu llibre programàtic és *La nacionalitat catalana* (1906).

2. Constitució d'estructures polítiques i culturals

La Mancomunitat de Catalunya (1914-1923). El 1907 Enric Prat de la Riba va ser elegit president de la Diputació de Barcelona des d'on organitzà el projecte ideològic-cultural i la reforma d'institucions per aconseguir una certa autonomia de Catalunya. El 1914 es va constituir la Mancomunitat de Catalunya, organisme que fusionava les quatre diputacions provincials.

Organismes culturals que es crearen en aquests anys:

1. 1907. Fundació de l'Institut d'Estudis Catalans. Institució que agrupava els estudiosos més notables en diferents camps científics i lingüístics. Des de la seva secció Filològica s'impulsà la normalització de la llengua. Antoni M. Alcover i, sobretot, Pompeu Fabra (1868-1948) en van ser els màxims impulsors en els anys següents.

2. La normalització lingüística convertia la llengua catalana en una llengua moderna.

Algunes fites són: l'organització del Primer Congrés Internacional de la Llengua (1906), la publicació de les *Normes ortogràfiques* (1913) que eren oficials i van ser adoptades

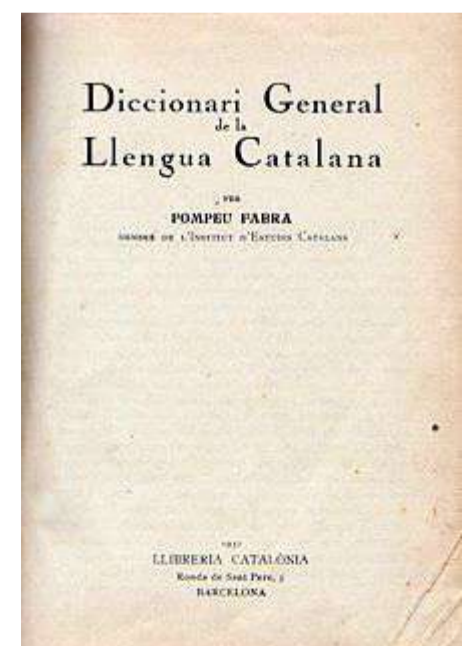
immediatament per la premsa escrita i les editorials. La *Gramàtica catalana* (1918) i, ja durant la II República, el *Diccionari general de la llengua catalana* (1932).

3. Creació de l'Escola Industrial (1904), incipient universitat tècnica, creació de la Biblioteca de Catalunya (1914) o de l'Escola de Bibliotecàries (1915).

Prat de la Riba va morir el 1917. La Mancomunitat va ser dissolta per Primo de Rivera.

4. En el terreny literari es constitueixen revistes literàries, editorials i diaris, com "Empori", "La revista", la Societat Catalana d'Edicions", l'Editorial Catalana" o la Fundació Bernat Metge" dedicada a la traducció directa dels clàssics grecs i llatins.

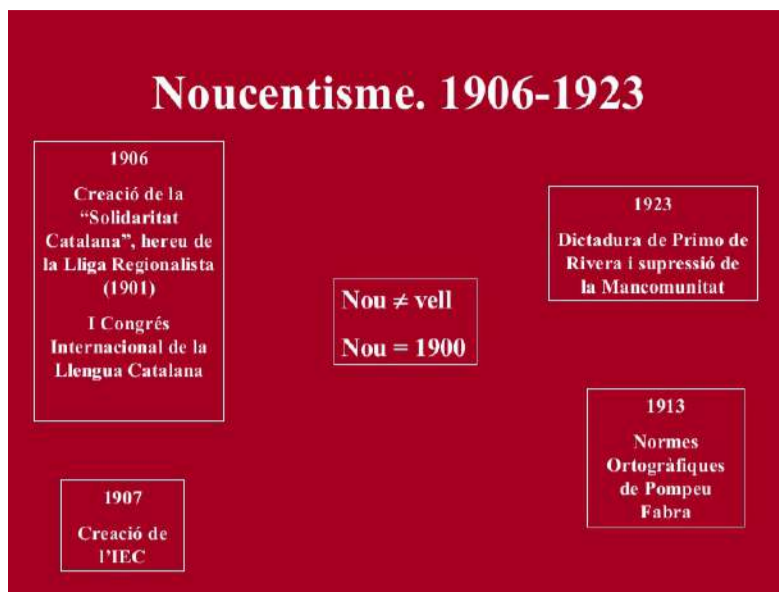
selectivitat.io

2. Diferències entre modernisme i noucentisme

3. El programa cultural i estètic

Característiques del Noucentisme

- **Ideari** (segons el seu ideòleg Eugeni d'Ors):
 - **Intervenció i arbitrarisme**: Trencament amb l'espontaneïtat i el *romanticisme* modernista.
 - **Classicisme**: raó per sobre dels sentiments. Cal mirar cap a Grècia i Roma.
 - **Civilitat**: la ciutat i l'ordre com a model més que no pas el camp.
 - **Mediterranisme**: model d'inspiració i serenitat.
 - **Obra ben feta**: recerca de la perfecció formal.

4. La literatura noucentista. La poesia

Característiques de l'art noucentista. Oposició estètica amb el Modernisme

Encara que en principi l'oposició entre Modernisme i Noucentisme no era irreconciliable, i molts modernistes esdevingueren noucentistes, amb el temps els modernistes van ser vistos com uns bohemis de cabells llargs, i els noucentistes, gent seriosa i d'ordre.

Les principals característiques són:

1. El classicisme i el Mediterrani. Mentre el Modernisme es va inspirar en les estètiques dels països nòrdics i, de fet, compartia molts aspectes del romanticisme i el simbolisme, el Noucentisme es va basar en les formes d'art clàssiques. Gira la mirada cap a Grècia i el mar Mediterrani esdevé un centre neuràlgic. El paisatge representat en la pintura noucentista és mediterrani, també l'arquitectura fuig del moviment modernista, deixa enrere Gaudí i els motius florals, les formes abarrocades, torna a les formes simples, clàssiques, utilitza la columna, per exemple.
2. La ciutat com a lloc de modernitat. Amb el Noucentisme la ciutat esdevé escenari literari i les seves obres se situen habitualment en escenes quotidianes dels seus carrers i jardins.
3. La civilitat. Els dos aspectes anteriors comporten una manera d'estar en el món diferent. Davant l'individualisme i la genialitat, pròpia dels modernistes, la generació noucentista busca la cooperació, el grup, no pas el geni d'un autor, sinó la realització col·lectiva d'un poble. Aquest punt comporta una actitud vital, pròpia del burgès compromès amb el projecte noucentista i, literàriament, l'escriptor que "treballa" per la literatura i fa una obra ben feta, sigui quin sigui el camp en què treballa.

4. La poesia, el gènere literari principal. Els noucentistes van situar la poesia en el terreny literari més elevat, per sobre dels altres gèneres, per damunt de la novel·la i el relat que havien estat conreats amb molt d'èxit durant el Modernisme o el teatre. També van treballar la prosa de no ficció, com l'article periodístic o l'assaig.

5. Els principals autors literaris van ser Eugeni d'Ors en la prosa i l'assaig, i Josep Carner. Poeta, traductor i periodista. Però els poetes noucentistes són molts d'altres, com Guerau de Liost, amic personal de Carner, Josep M. López-Picó, Josep Lleonart o Joaquim Folguera.

Per una cronologia de les obres de Josep Carner podeu consultar:

<http://www.bnc.cat/Exposicions/Josep-Carner-de-princep-a-mite/Continguts-de-l-exposicio>

5. Característiques de la poesia

En aquests quadres es defineixen les principals característiques de la poesia noucentista. Josep Carner en va ser un dels principals artífex. Entre altres llibres publica:

- *Primer llibre de sonets* (1905)
- *Els fruits saborosos* (1906): Considerat com el model de poesia noucentista.
- *Segon llibre de sonets* (1907)
- *Auques i ventalls* (1914)
- *La paraula en el vent* (1914)
- *La inútil ofrena* (1924)

LA POESIA NOUCENTISTA

TEMÀTICA

- La vida senzilla, la quotidianitat.
- L'ambient ciutadà.
- La natura idíl·lica i civilitzada.
- La feminitat:
 - Cànon de bellesa grecollatina
 - Símbol de l'ordre i la mesura
 - Tasca educativa cap als fills
- El pas del temps i l'envelliment.

Poesia Noucentista

Cura formal i estilística	Poeta perfeccionista
Sintaxi complexa i equilibrada	Poetitzar = estilitzar
Distanciament del poeta	Esponaneïtat de Maragall
Parnassianisme i simbolisme	↓
Ressonàncies grecollatines i medievals	Artifici de Josep Carner
Reelaboració culta de la temàtica popular	